TUSSEN VLUCHTEN

Tussen vluchten

14 reisverhalen

door

Pim van Wel

auteur Pim van Wel
omslagontwerp DSP Graphics
eerste druk
copyright ©2018 - DSP Books/Ducksingel Productions
copyright omslagontwerp ©2018 - DSP Graphics/Ducksingel Productions

VOORWOORD

Ook dit bescheiden boekje heeft toch echt een voorwoord nodig. Om de lezer duidelijk te maken dat de hierin verzamelde reisverhalen zich afspelen in een andere tijd, de jaren negentig, en daarmee eigenlijk in een andere wereld.

Pas rond 1995 wordt e-mail als sociaal medium in wijdere kring populair. Mobiele telefoons zijn in dit decennium nog rariteiten met zeer beperkte mogelijkheden. Smartphones bestaan nog niet.

Terugvluchten moet je binnen drie dagen na aankomst ‘confirmeren’ om niet de kans te lopen dat je plek voor de terugvlucht aan een ander is verkocht.

India heeft nog niet zijn Silicon Valley (hoewel Bangalore dan al aardig op weg is), maar aan het eind van die periode wel een van de meest geavanceerde landelijke telefoonsystemen ter wereld. Hier speelt de Wet van de Remmende Voorsprong een rol. Dat India niet een fijn land is voor vrouwen, is dan alleen nog bekend bij de vrouwen die er wonen en reizen. In Het Westen bestaat nog het beeld van het spirituele land waar zoveel wijsheid vandaan komt.

Begin jaren negentig kwam Vietnam uit zijn, deels zelfgekozen, isolement, zeker nadat Amerika de boycot tegen dat land in 1993 ophief. In datzelfde jaar werd het ook mogelijk om als individuele buitenlander in Vietnam rond te reizen. Rond de milleniumwisseling had Vietnam zich ontwikkeld tot een van de Aziatische economische ‘Tijgers’. Inmiddels horen we al jaren niets meer over die vijf tijgers. Maar nog steeds is er maar één de baas in het land: de Communistische Partij. Dat is niet veranderd.

En in Nepal stond Kathmandu nog ongeschonden overeind, net als de eeuwen ervoor. In 2015 was er de vernietigende aardbeving.

Van 1988 tot en met 2002 heb ik ‘verre’ reizen gemaakt naar een tiental landen, de meeste in Azië. De meeste reizen maakte ik met een reisgenote of reisgenoot, één keer met een georganiseerde groep. Twee keer heb ik in mijn eentje door India gereisd, en één keer alleen door Vietnam en door Nepal.

De verhalen in deze verzameling gaan alle over die ‘alleenreizen’. Behalve ’Staat van beleg’. Dat vond ik te spannend om niet zwart-op-wit te zetten.

VOORWOORD 5

DE AANKOMST
(Vietnam, april 1994) 7

STAAT VAN BELEG
(India, maart 1993) 12

CYCLOMANNEN EN BOEDDHA
(Vietnam, april 1994) 17

ONTHECHTING EN EEN VERLATE CULTURE SHOCK
(India, februari 1995) 23

DE OGEN VAN BOEDDHA
(Nepal, januari 1998) 32

VERVOERMIDDELEN EN VOEDSEL
(Vietnam, april 1994) 37

STEDEN VAN ZEE, PEPER EN OUDE DANS
(India, februari 1995) 41

OP VISITE IN DALAT
(Vietnam, april 1994) 46

FRISDRANKEN EN KAMERADEN
(India, februari 1995) 50

MENSEN EN MEREN DIE IK NOOIT MEER ZAL ZIEN
(Nepal, januari 1998) 54

VAN HAVENSTAD NAAR OUDE KEIZERSTAD
(Vietnam, april 1994) 58

MAATKLEDING, TEMPELS EN MOMO'S
(India, februari 1995) 63

OP DE RAND VAN DE TOEKOMST
(Vietnam, april 1994) 69

VOOR DE LAATSTE KEER
(India, januari 1998) 76

TERUGKIJKEN 82

DE AANKOMST
(Vietnam, april 1994)

Chang Gi Airport is gigantisch. Er rijdt een trein van de nieuwe vleugel naar de oude, maar ik loop liever. Dat doodt de tijd. Ik kuier langs de onafzienbare rij gates. Het is koel en er hangt een groenig licht. Duizenden mensen slepen hun bagage langs de taxfree shops of zitten als landverhuizers temidden van koffers en dozen te wachten op hun vlucht. In de centrale hal klinkt elektronisch vogelgetjilp.
Door een glazen wand zie ik een stukje Singapore. Een paar jaar geleden was ik daar een aantal dagen, maar nu, door het vensterglas, lijkt het een vreemde wereld. Zoals op elk vliegveld de buitenwereld een vreemde wereld lijkt. De luchtreiziger voelt zich onthecht, gaat zich begeven in een element waar hij niet thuishoort. Hoe ervaren ook, de luchtreiziger voelt telkens weer dat hij deelneemt aan iets dat eigenlijk te groot voor hem is. De luchtreiziger is dan ook vaak wat bedeesd en laat zich afsnauwen door winkelpersoneel dat de ploegendiensten zat is.
Ik loop langs gate na gate. De vluchten naar Vietnam vertrekken van het uiterste puntje van de oude vleugel, merk ik; een achterafhoek. Ik heb tijd genoeg om me af te vragen waarom ik nou per se naar Vietnam wil.
Begin me zelfs af te vragen óf ik wel naar Vietnam wil. De kleine rekenmachientjes die ik in m'n schoudertas heb als ‘gifts’ beginnen als lood te wegen. Daar gaat de beruchte Vietnamese douane moeilijk over doen, dat is mij ineens heel duidelijk. Ondanks de airco zweet ik nu.
Heel in de verte zie ik het nummer van de gate waar ik moet zijn.
Waarom in godsnaam toch naar Vietnam? Decennialang is dat land geteisterd door oorlog en onderdrukking. Gebombardeerd met meer ton TNT dan er in de hele Tweede Wereldoorlog in totaal is afgeworpen. Heropvoedingskampen, bootvluchtelingen. Tot voor kort kon je er niet eens individueel rondreizen. Restricted area, onontplofte mijnen, een van de armste landen ter wereld.
Ik begin te geloven dat mijn enige motief voor deze reis snobisme is. Niemand in mijn wijde omgeving is nog als individueel toerist in Vietnam geweest. Thailand, Maleisië, Singapore, India, het is niks bijzonders. Maar toen ik mijn jongste reisplannen bekendmaakte oogstte ik bewondering voor mijn moed. Ik voelde mij een pionier. Een held bijna.

Maar nu is het heldhaftige er wel af. M'n maag doet raar. De gang wordt steeds leger. Hier zijn de gates naar de minder populaire bestemmingen.
Een enkele toezichthoudende sikh schuift op het rolpad voorbij. Ik voel me alleen. Waarom moest A., mijn vaste reisgenoot, dit jaar nou per se in d'r eentje op vakantie? Waarom kies ik nou de eerste keer dat ik alleen op reis ga gelijk voor Vietnam? Ik mis nu ernstig A.'s zorgeloosheid in den vreemde.

Als ik bij de gate kom voor Ho Chi Minh City, de overwinnaarsnaam voor Saigon, zitten daar al mensen te wachten. Vietnamezen. Mannen, vrouwen en kinderen. Ze eten in palmblad gevouwen hapjes. De kinderen rennen of waggelen, al naar gelang de leeftijd, rond. Rondom staan dozen met huishoudelijke apparatuur. De mannen hebben glanzende nieuwe leren jasjes aan, de vrouwen felgekleurde sportkleding. Het is een gezellig groepje. Als ik ga zitten, krijg ik een sigaret aangeboden. Een kindje komt me even een paar minuten bekijken.
Er druppelen meer passagiers binnen. Meest Vietnamezen. Het stelt mij gerust. Als Vietnamezen zomaar heen en weer kunnen reizen zal het allemaal wel meevallen. De Vietnamezen maken ook niet de indruk dat ze ergens onder gebukt gaan. Als ik ze zo zie, word ik toch weer nieuwsgierig naar het land. Over een paar uur ben ik in Saigon. Het benauwt me nu al minder.
Het boardinglokaal gaat open. Weer wachten. Een groep Franse toeristen schuifelt op een kluitje onder aanvoering van een pittige Française binnen. Mijn Frans is voldoende om te horen hoe zij haar uit vooral bejaarden bestaande kudde door middel van gruwelverhalen waarschuwt voor de misdadige praktijken van de Vietnamese douaniers. Mijn pas opgekrikte moraal krijgt weer een deuk. De rekenmachientjes in m'n schoudertas kunnen nu net zo goed een pondje heroïne zijn. Het boarden gaat echter snel en redelijk op tijd verdwijnt Singapore achter de wolken.
In het vliegtuig gebruik ik nog maar eens een maaltijd, vul een formulier of drie in en houd mij voor dat dit een gewone vliegreis is naar een gewone, zij het verdomd interessante vakantiebestemming. Er vliegen zelfs twee Amerikaanse meisjes mee; zou ik dan niet durven?

De zon schijnt en het is warm als ik op Tan Son Nhat uit het vliegtuig stap. Een bus brengt de passagiers naar het vijftig meter verder gelegen stationsgebouw. Dat is een kale, grauwwitte ruimte. De grote plafondfans staan stil en het is in

de hal net zo benauwd als buiten. Vijf douanebalies zijn open. Ik schuif op goed geluk maar aan bij de middelste.
Echt snel gaat het niet. Zeker niet de middelste rij. Een fransman heeft problemen, er lijkt van alles niet te kloppen. ‘Vul je formulieren dan ook goed in’, voeg ik hem in gedachten toe.
De andere rijen lossen langzaam maar zeker op. Ik voel me wat ongemakkelijk, maar neem me voor me niet druk te maken. Dat doe je nou eenmaal niet in Azië.
Drie balies zijn alweer gesloten. De beambte van balie 2 heeft zijn portie ook al verwerkt. Hij wenkt mij. Hij kijkt zeer streng. Toch aardig dat hij bijspringt. Ik zie nog hoe de fransman in de douanezone z'n handbagage staat leeg te schudden onder het toeziend oog van enkele douaniers. Dan leg ik mijn paspoort en formulieren ter inzage voor.
De beambte bestudeert de papierwinkel, kijkt op lijsten en schuift dan m'n paspoort naar mij toe.
‘No good’
Ik voel mijn lijf tintelen en trek spontaan een verwonderd gezicht.
‘Your visa not good. Only two days’.
Godverdomme! Daar heb je het gedonder waar de reisgids voor waarschuwde. Ze belazeren je waar je bijstaat.
‘My visa is all right, it's authorized by your embassy in Brussels’.
Onverstoorbaar schudt de man van nee. Hij wijst op het grote visumstempel in mijn paspoort:
‘Your visa is not good, sir. You have only two days’.
Met een ik-laat-me-niet-bedonderen-blik kijk ik voor de vorm naar het grote rode stempel. Ik zie toch wat er staat! ‘Date of entry: 4-3-94’.
Ik wil de beambte een ferm woord toevoegen, als het besef als de bliksem bij me inslaat. Er staat inderdaad ‘4-3-94’. Er had moeten staan ‘3-4-94’. Het visum is geldig voor maart, en het is nu 3 april. Op 4 april moet ik uit Vietnam vertrekken. Zweette ik al van de hitte, nu begint het echt goed te stromen. M'n benen voelen als elastiek. Het enige dat ik kan zeggen is ‘shit’.
De douanier ziet mijn verbijstering.
‘You come with me’, hij komt achter zijn balie vandaan. Ik volg hem naar een desk verderop waar andere beambten ongedwongen rondhangen. Ik vrees al de blamage om met het eerste vliegtuig teruggestuurd te worden. Of erger, om in een Vietnamese cel te belanden. Het zweet druipt nu in mijn ogen.